

Проте безліч вітчизняних науковців і експертів не розділяють погляди представників Державної фіскальної служби, які підтверджують, що підстав коригувати податковий кредит з ПДВ немає. Можна з ними погодитись тому, що у п. 201.12 ПКУ передбачено, що при імпорті товарів належним чином оформлена митна декларація є документом, що підтверджує сплату ПДВ і засвідчує право на податковий кредит з ПДВ. При цьому згідно з п. 198.2 ПКУ датою виникнення права на податковий кредит з ПДВ є дата сплати податкового зобов'язання з ПДВ, тобто дата подання митної декларації до митного оформлення. Відповідно не має підстав для коригування податкового кредиту з ПДВ [4].

Згідно з п. 188.1 ПКУ не регламентує базу оподаткування ПДВ при поверненні раніше імпортованих товарів, вивезення товарів, як зазначалося, – це операція (експорту або реекспорту), що обкладається ПДВ за ставкою 0%, а отже є оподатковуваною операцією у межах господарської діяльності. Відповідно, необхідна умова для збереження податкового кредиту дотримується. Таким чином, роз'яснення представників фіскальної служби легко спростувати, а тому раніше відображений податковий кредит за «ввізним» ПДВ у платника податків повинен зберігатися і підстав для його коригування не виникає.

Отже, повернення товарів нерезиденту може здійснюватись в митному режимі експорт чи реекспорт. Здійснивши аналіз митного та податкового законодавства, можна стверджувати, що митний режим реекспорт – більш вигідніший митний режим повернення товарів нерезиденту, тому, що сплачене при імпорті ввізне мито підлягає поверненню. Але водночас щоб вивезти товари в цьому режимі, необхідно виконати усі умови, що передбачені МКУ, зокрема щодо незмінності стану товарів, що вивозяться, та термін їх вивезення не має перевищувати шести місяців. Для мінімізації витрат рекомендуємо імпортерам включати до контракту умову про відшкодування нерезидентом усіх фактичних витрат на повернення товару внаслідок невиконання умов договору, а також передбачати штрафні санкції, сума яких покрила б податкові ризики, зокрема, суму «ввізного» ПДВ. З метою врегулювання неоднозначного трактування норм вітчизняного законодавства з приводу податкового кредиту з ПДВ, відображеного раніше при імпорті, необхідно внести зміни до ПКУ та законодавчо закріпити право імпортера на податковий кредит з ПДВ у разі повернення товару нерезиденту. Це дозволить уникнути в майбутньому штрафних санкцій через неоднозначне трактування.

Література:

1. Державна служба статистики України: офіційний сайт / Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>, вільний.
2. Митний кодекс: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Лист ДПСУ від 21.12.2012 р. № 7541/0/61-12/15-3115 // «Податки та бухгалтерський облік». – 2013. – № 36-37. – С. 17
4. Войтенко Т. ЗЕД: бухгалтерський та податковий облік у подробицях / Т. Войтенко, Н. Курган. – вид. 4-те, перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2013. – 448 с.

Лілія Топольницька

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткачик Ф.П

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ УХИЛЕННЮ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ

Ухилення від сплати податків - це протиправні дії по зменшенню податкових зобов'язань, наслідками яких, у випадку їх виявлення може бути відповідальність за порушення податкового законодавства. За інформацією Державної фіскальної служби України [1], близько 90% підприємств України порушують податкове законодавство. Велика частка цих порушень припадає на ухилення від оподаткування і пов'язана з недосконалістю податкового

законодавства, низькою кваліфікацією учасників податкових відносин, складністю податкових законів та постійними змінами в них.

Важливим напрямом протидії ухиленню від сплати податків є встановлення оптимального рівня податкового навантаження. Оптимальний рівень оподаткування досягається тільки у випадку збалансування інтересів платників податків та держави. У такій ситуації обсяги податкових втрат будуть мінімальними. З метою максимального забезпечення населення суспільними благами акцентується увага на фіскальній функції податків, що, відповідно зумовлює високий рівень податкового навантаження [2].

Вирішуючи питання оптимального податкового навантаження необхідно зазначити, що у країнах ЄС важлива фіскальна роль належить оподаткуванню праці та капіталу. Тоді як в Україні значний податковий тиск чиниться саме на оподаткування процесів праці та споживання. У цьому контексті важливим є подальше зниження тиску на фонд оплати праці, який в Україні залишається високим та зумовлює поширення виплати заробітної плати «в конвертах».

Наступним важливим напрямком протидії податковим правопорушенням та, відповідно, податковим втратам є створення нових та вдосконалення вже існуючих методик і форм проведення та організації податкового контролю. Позитивні нововведення в організацію податкового контролю мають фрагментарний характер і спрямовані на вирішення нагальних потреб або потреби виконання запланованих до нарахувань, відсутня методика оцінки контрольних заходів, які проводяться фіскальними органами. Тому існує об'єктивна потреба у реформуванні контрольної діяльності фіскальних інститутів для попередження умов, що зумовлюють перехід платників податків у нелегальний сектор економіки [1].

Ще одним напрямом протидії податковим втратам є формування передумов для легалізації тіньових структур. Він полягає у створенні в Україні сприятливих організаційно-економічних умов для повернення тіньових капіталів в офіційний сектор економіки. Історично у різних країнах здійснювалися два основні підходи до вирішення проблеми повернення і легального капіталу в реальний сектор економіки:

1) запровадження жорстких заходів та норм валютного, податкового, кримінального законодавства; 2) податкова «амністія» [3].

На нашу думку, застосування тільки «каральних» заходів для протидії ухиленню від оподаткування буде недостатньо ефективним. Тому, підвищення рівня податкової дисципліни та грамотності платників податків є одним з пріоритетних напрямів протидії ухиленню від сплати податків.

Податкова культура, що ґрунтується на знанні платниками податків своїх прав та обов'язків та усвідомленні ними необхідності сплати податків і зборів, повинна стати своєрідним мінімізатором ухилення від оподаткування.

Податкова культура в державі залежить від наступних факторів:

— економічного розвитку держави та співвідношення усталених правових, соціальних, моральних і психологічних норм-регуляторів суспільних відносин;

— юридично-правових та практичних компонентів формування суспільної свідомості громадян.

Тобто такі умови сприяють усвідомленню суб'єктами господарювання необхідності сплати податкових платежів. Прозорість інформації про напрями використання бюджетних коштів та високий рівень надання суспільних благ населенню стимулюватиме підвищенню добровільності сплати податків та зборів. Діяльність державних органів повинна бути спрямована на формування таких умов, які заохочуватимуть платників податків самостійно та у повному обсязі сплачувати належні платежі до бюджету.

Платники податків сумлінно виконуватимуть свої обов'язки у випадку, якщо негативні наслідки ухилення від сплати податків значно перевищуватимуть вигоду, отриману в результаті ухилення. Тому санкції за порушення податкового законодавства повинні бути економічно обґрунтованими та спонукати суб'єктів господарювання до сумлінного виконання обов'язків щодо сплати податкового зобов'язання.

Сьогодні, при взаємодії фіскальних органів з платниками податків, процедури виконання обов'язків розглядаються як сервіс, що потребує комфортності та зручності. Це зумовлює налагодження системи фіскального партнерства між фіскальними органами та платниками податків, а також формування дієвих способів активізації податкового консультування в Україні.

Література:

1. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>.
2. Беккер Е. Г. Мікроекономічні аспекти ухилення від сплати податків [Електронний ресурс] / Беккер Е. Г., 2010. – 277 с. – Режим доступу: http://www.finansy.ru/dis/post_1267089116.html
3. Воронкова О.М. Визначення податкових зобов'язань непрямими методами: проблеми та перспективи / О.М. Воронкова // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України: Електронне фахове видання. – 2010. – №1.

Оксана Фещук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Валігура В. А.

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ ІЗ ЗАНИЖЕННЯМ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Система оподаткування сьогодні є недосконалою та має безліч проблем. Однією серед них є проблема заниження податкових зобов'язань яке, в свою чергу, досягло такого рівня, що ухилення від оподаткування стало не епізодичним, а масовим явищем, масштаби якого суттєво впливають на макроекономічні показники. Останнім часом питання протиправних ухилень від сплати податків розглядаються найчастіше вузько, тобто з точки зору боротьби із вже скоєними злочинами. Але для вирішення проблеми заниження податкових зобов'язань потрібен більш широкий підхід з позиції удосконалення законодавчої діяльності та активізації роботи контролюючих органів.

Питання попередження ухилень від сплати податків є складовою загальнодержавної проблеми. З огляду на це актуальною є проблема створення ефективних шляхів протидії такому явищу в оподаткуванні. В Україні ця проблема набуває особливої актуальності через неупорядкованість і нестабільність нормативно-правового регулювання, недосконалість податкового законодавства. Тому необхідна подальша розробка та впровадження змін у комплекс правових, організаційно-управлінських та інших заходів, спрямованих на виявлення і попередження правопорушень у сфері оподаткування, які повинні проводитися тільки в рамках чинного законодавства і ні в якому разі не обмежувати або порушувати права і законні інтереси платників податків. Мається на увазі створення такого механізму оподаткування, який би не витісняв суб'єкти господарювання в сферу тіньової економіки, а, навпаки, стимулював би легальну діяльність та повну і своєчасну сплату податків.

Превентивні заходи боротьби із заниженням податкових зобов'язань можна визначити як невід'ємну частину системи регулювання, метою якої є виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності і економії витрачання матеріальних ресурсів на ранній стадії, з тим аби мати можливість прийняти коректуючі заходи, або здійснити заходи щодо запобігання таких порушень у майбутньому [1].

Превентивний (від латинського «preventio», – «попереджую», «запобігаю») - контроль, який дозволяє виявити податкові порушення та покликаний їх попередити, відвернути [2]. Якщо встановлені в результаті наступного податкового контролю порушення в ряді випадків неможливо виправити, то в результаті мір превентивних заходів досягається можливість попередити вірогідні втрати бюджету.